

PROVEDBENI PROGRAM OPĆINE
VELIKA PISANICA ZA RAZDOBLJE
2025.-2029.

Naziv nositelja izrade: Javna ustanova Razvojna agencija Bjelovarsko-bilogorske županije

Rujan, 2025.

SADRŽAJ

Predgovor

1. UVOD

2. PROCES IZRADE PROVEDBENOG PROGRAMA OPĆINE VELIKA PISANICA

3. DJELOKRUG

3.1. Mandatno razdoblje

3.2. Misija i vizija Općine Velika Pisanica

3.3. Organizacijska shema Općine Velika Pisanica

4. ANALIZA STANJA

4.1. Demografske i društvene značajke

4.2. Gospodarstvo i infrastruktura

4.3. Obrazovanje, kultura i sport

4.4. Zdravstvena zaštita i socijalna skrb u Općini Velika Pisanica

4.5. Turizam i manifestacije

4.6. Kulturna dobra, zaštita okoliša, civilna zaštita i DVD

5. OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA OPĆINE VELIKA PISANICA

6. PRIORITETI JLS I OBRAZLOŽENJE ZA ODABIR

7. POPIS MJERA S OPISOM, KLJUČNIM AKTIVNOSTIMA I POKAZATELJIMA REZULTATA

8. OKVIR PROVEDBE, PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

POPIS SLIKA

POPIS GRAFOVA

LITERATURA

Predgovor

Poštovani mještani, partneri i suradnici,

zadovoljstvo mi je predstaviti Vam Provedbeni program Općine Velika Pisanica za razdoblje 2025.-2029. godine. Program u nastavku predstavlja ključni dokument kojim želimo usmjeriti naš rad i razvoj prema ostvarivanju zajedničkih ciljeva i unapređenju kvalitete života svih naših sugrađana. Kao načelnik Općine, vjerujem da je transparentnost, odgovornost i uključivanje svih dionika temelj uspješnog upravljanja našom općinom.

U svrhu izrade Provedbenog programa uključen je široki spektar prijedloga i mišljenja. U narednom četverogodišnjem razdoblju fokusirat ćemo se na razvoj održive poljoprivrede, unaprjeđenje infrastrukture, zaštitu okoliša, jačanje društvenih i kulturnih sadržaja te stvaranje poticajnog okruženja za poslovanje i poduzetništvo. Posebno nam je važno da kroz korištenje nacionalnih i EU fondova osiguramo financijska sredstva za realizaciju naših planiranih projekata.

Zahvaljujem svima koji su dali doprinos ovom programu i pozivam naše mještane da nastave aktivno sudjelovati u razvoju naše zajednice.

Dobrodošli u Općinu Velika Pisanica – prostor mogućnosti, razvoja i zajedništva.

S poštovanjem,

Fredi Pali

Načelnik Općine Velika Pisanica

1. UVOD

Pravni okvir i uloga provedbenog programa jedinice lokalne samouprave

Općine u Republici Hrvatskoj djeluju kao pravne osobe i imaju svoj statut, kojim se uređuje njihov samoupravni djelokrug, službena obilježja, javna priznanja, ustrojstvo, ovlasti i način rada tijela općine, uključujući i načine neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju, rad mjesne samouprave, ustroj i rad javnih službi, te oblike suradnje s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 151/22), a detalji izrade i sadržaja strateških akata propisani su Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja (NN 37/23).

Načela strateškog planiranja:

- Točnost i cjelovitost podataka,
- Učinkovitost i djelotvornost provedbe,
- Odgovornost i usmjerenost na rezultate,
- Održivost, partnerstvo i transparentnost.

Klasifikacija strateških akata prema trajanju:

- Dugoročni akti: donose se za razdoblje od najmanje 10 godina,
- Srednjoročni akti: za razdoblje od 5 do 10 godina i
- Kratkoročni akti: za razdoblje od 1 do 5 godina.

Provedbeni program jedinice lokalne samouprave

Provedbeni program je kratkoročni akt strateškog planiranja koji izrađuje i donosi izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave (načelnik, gradonačelnik, župan).

Razdoblje trajanja

Program se donosi za četverogodišnje mandatno razdoblje lokalne izvršne vlasti. Vrijedi od prve do posljednje godine mandata načelnika. Novi program odnosi se na razdoblje 2025.–2029.

Ključni elementi programa:

- Djelokrug i nadležnost – opisuje nadležnosti općine po zakonu i statutu.
- Analiza stanja – pregled demografije, gospodarstva, društva i okoliša.
- Razvojne potrebe i potencijali – opis slabosti, prilika, projekata.
- Postavljeni ciljevi i prioriteta – ključne mjere.
- Plan provedbe – aktivnosti i proračunska sredstva za njihovu realizaciju.
- Praćenje i izvještavanje – definira pokazatelje, odgovorna tijela i rokove.

Zakonodavni okvir

Prema čl. 12. Zakona o sustavu strateškog planiranja:

“Provedbeni program jedinice lokalne samouprave je planski dokument koji osigurava provedbu posebnih ciljeva iz Plana razvoja jedinice, u skladu s hijerarhijskim višim aktima, i donosi se za mandatno razdoblje izvršnog tijela JLS.”

Oslanja se na Nacionalnu razvojnu strategiju RH do 2030., koja definira četiri razvojna smjera i 13 strateških ciljeva. Integrira lokalne projekte, mjere i ciljeve u okviru općinskog proračuna i EU fondova.

Provedbeni program jedinice lokalne samouprave

Provedbeni program je kratkoročni akt strateškog planiranja, donosi ga izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave te ima za cilj osigurati učinkovit i djelotvoran alat za provedbu posebnih ciljeva i prioriteta djelovanja te ostvarenje postavljene vizije razvoja.

Njime se utvrđuju:

- konkretni ciljevi i prioriteti djelovanja općine u mandatnom razdoblju,
- povezanost ciljeva s proračunom i izvorima financiranja,
- planirane aktivnosti i mjere razvoja lokalne zajednice.

Povezanost s višim strateškim dokumentima

Prema Zakonu, svi provedbeni programi moraju biti usklađeni s hijerarhijski višim strateškim dokumentima, prvenstveno s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (NRS 2030.) – krovnim dokumentom koji definira razvojne smjerove i strateške ciljeve države te Planom Razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije 2022.-2027.

Revizija i prilagodba programa

Sadržaj provedbenog programa može se revidirati tijekom mandatnog razdoblja u slučaju:

- promjene okolnosti,
- izmjena u prioritetnim politikama ili zakonodavstvu,
- potrebe za usklađivanjem s novim nacionalnim ili regionalnim strategijama.

Zakonodavni okvir za provedbeni program Općine Velika Pisanica (2025.-2029.)

Općina Velika Pisanica, prilikom provedbe programa temelji će svoje aktivnosti na važećem zakonodavnom okviru Republike Hrvatske, Europske unije i međunarodnim sporazumima koji reguliraju specifična područja razvoja lokalnih zajednica.

Zakonodavni okvir pruža temelj za provedbu programa Općine Velika Pisanica, usmjeren na integrirani pristup održivom razvoju i dobrobiti građana, uz usklađivanje sa zakonodavstvom koje se primjenjuje na lokalnu samoupravu, okoliš, poljoprivredu i turizam.

2. PROCES IZRADE PROVEDBENOG PROGRAMA OPĆINE VELIKA PISANICA

Proces izrade Provedbenog programa jedinice lokalne samouprave definiran je sukladno Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Navedena uredba propisuje obvezni sadržaj, strukturu i metodologiju izrade ovih dokumenata.

Strateški kontekst i pravna osnova

Općinsko vijeće Općine Velika Pisanica na sjednici održanoj 15. rujna 2020. (KLASA: 300-01/20-01/5, URBROJ: 2103/05-01-20-1), donijelo je Odluku o produljenju važenja Strateškog razvojnog programa Općine za razdoblje 2015.–2020., koje je produljeno do 31. prosinca 2021. godine.

Na temelju Odluke o ovlaštenju za izradu Provedbenog programa za razdoblje 2021.–2025. (KLASA: 400-09/21-01/6, URBROJ: 2103/05-03-21-2), Općina Velika Pisanica ovlastila je Javnu ustanovu Razvojna agencija Bjelovarsko-bilogorske županije, regionalnog koordinатора za:

- pružanje stručne pomoći,
- provođenje koordinacije i nadzora tijekom izrade Provedbenog programa.

Odluka je stupila na snagu 8. rujna 2021. i objavljena je u „Službenom glasniku Općine Velika Pisanica“, broj 8/2021, godina XI, dana 23. rujna 2021.

U svrhu osiguravanja stručne i koordinirane izrade Provedbenog programa za razdoblje 2025.–2029., Općina Velika Pisanica ovlašćuje Odluku o ovlaštenju (KLASA: 972-01/25-01/1, URBROJ:2103-19-03-25-2) kojom se Javna ustanova Razvojna agencija Bjelovarsko-bilogorske županije, kao regionalni koordinatore razvoja, zadužuje za:

- pružanje stručne podrške tijekom pripreme programskog dokumenta,
- provedbu aktivnosti koordinacije i nadzora nad cjelokupnim procesom izrade programa.

Na temelju Odluke (KLASA: 972-01/25-01/1, URBROJ: 2103-19-03-25-1) koja je donesena dana 15. srpnja 2025. o pokretanju postupka izrade Provedbenog programa, započinje proces planiranja i definiranja ključnih razvojnih ciljeva i prioriteta za naredno razdoblje, s ciljem unaprjeđenja kvalitete života građana i održivog razvoja općine.

Odluke su stupile na snagu 15. srpnja 2025., a službeno su objavljene u „Službenom glasniku Općine Velika Pisanica“, broj 4/2025, godina XV, dana 23. srpnja 2025.

Cilj i svrha dokumenta

Provedbeni program obuhvaća mandatno razdoblje 2025.–2029. i odnosi se na upravljanje i razvoj Općine pod vodstvom načelnika.

Riječ je o kratkoročnom aktu strateškog planiranja koji služi kao ključan alat za:

- učinkovito usmjeravanje resursa,
- jačanje gospodarstva i infrastrukture,
- stvaranje poticajnog poslovnog i društvenog okruženja,
- osiguranje uravnoteženog teritorijalnog razvoja.

Struktura i metodologija

Program sadrži elemente koji omogućuju:

- praćenje rezultata i učinkovitosti mjera,
- povezanost ciljeva s proračunskim aktivnostima,
- mjerljive pokazatelje za evaluaciju provedbe.

Sve mjere definirane u programu povezane su s odgovarajućim proračunskim stavkama, čime se osigurava financijska održivost i transparentnost provedbe.

U skladu s važećim zakonodavnim okvirom koji uređuje sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem u Republici Hrvatskoj, javnost je pravovremeno informirana o pokretanju izrade Provedbenog programa putem službene mrežne stranice Općine Velika Pisanica.

Uključeni dionici

U izradi programa sudjelovali su zaposlenici Općine Velika Pisanica te zaposlenici Javne ustanove Razvojna agencija Bjelovarsko-bilogorske županije, koja je pružala savjetodavnu i operativnu podršku u svim fazama izrade, nadzora i koordinacije procesa.

3. DJELOKRUG

Samoupravni djelokrug Općine Velika Pisanica uređen je Statutom, kojim su definirani ključni elementi njezina ustroja i funkcionalnog djelovanja.

Statutom se uređuje:

- samoupravni djelokrug Općine,
- službena obilježja i javna priznanja,
- ustrojstvo, ovlasti i način rada općinskih tijela,
- načini neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju (referendum, zborovi građana, savjetovanja),
- ustrojstvo i rad javnih službi,
- načini obavljanja poslova i suradnje s drugim JLS-ovima,
- te druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava i obveza Općine i njezinih građana.

Teritorijalni ustroj i obilježja

Općinu Velika Pisanica čini osam naselja: Babinac, Bačkovica, Bedenička, Čađavac, Nova Pisanica, Polum, Ribnjačka i Velika Pisanica. Dan Općine slavi se na blagdan Presvetog Srca Isusova te se obilježava svečanom sjednicom Općinskog vijeća i nizom kulturno-društvenih događanja.

Sjedište Općine nalazi se u naselju Velika Pisanica, na adresi Trg hrvatskih branitelja 3.

Službena obilježja

Grb općine izrađen je u obliku polukruglog štita, na zelenoj podlozi smještene su tri žute/zlatne crkve. Grbom dominiraju stilski izvedena tri tornjeva, koje predstavljaju tri crkve općine Velike Pisanice. Izvedenice tornjeva su jednake veličine što dokazuje jednaku važnost, multikulturalnost i multinacionalnost stanovništva Općine.

Slika 1: Grb Općine Velika Pisanica

Izvor: <https://velika-pisanica.hr/grb-zastava/>

Zastava općine jednobojna je žute boje, omjer dužine i širine 2:1, u sredini zastave na sjecištu dijagonala nalazi se grb općine obrubljen bijelom/srebrnom trakom, ukupna visina grba je 2/3 širine zastave.

Uporaba grba i zastave Općine Velika Pisanica slobodna je u umjetničkom stvaralaštvu i u odgojno-nastavne svrhe pod uvjetom da se time ne vrijeđa ugled i dostojanstvo Općine Velika Pisanica.

Poslovi iz samoupravnog djelokruga

U okviru svog samoupravnog djelokruga, Općina Velika Pisanica obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava i interesi građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom izričito dodijeljeni državnim tijelima.

Posebno se to odnosi na poslove iz sljedećih područja:

- uređenje naselja i stanovanja,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- briga o djeci i socijalna skrb,
- primarna zdravstvena zaštita,
- odgoj i osnovno obrazovanje,
- kultura, tjelesna kultura i sport,
- zaštita potrošača,
- zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša,
- protupožarna zaštita i civilna zaštita,
- promet na području Općine,
- održavanje nerazvrstanih cesta,
- te ostali poslovi u skladu s posebnim zakonima

Suradnja i partnerstva

Radi ostvarivanja zajedničkih interesa u gospodarskom, društvenom i kulturnom razvoju, Općina Velika Pisanica uspostavlja i razvija suradnju s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kako u Republici Hrvatskoj, tako i u inozemstvu – u skladu s važećim zakonima i međunarodnim ugovorima.

3.1. Mandatno razdoblje

Mandatno razdoblje označava vremenski period u kojem izabrani dužnosnik (načelnik, gradonačelnik, župan) obnaša svoju dužnost, nakon što je izabran na izborima. U kontekstu

lokalne samouprave, to je vremenski okvir za koji je izabrano izvršno tijelo, najčešće četiri godine.

Provedbeni program jedinice lokalne samouprave izrađuje se za vrijeme trajanja jednog mandatnog razdoblja načelnika i vrijedi za to razdoblje.

Mandat načelnika Općine Velika Pisanica – Fredi Pali

Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, mandat općinskog načelnika traje četiri godine. Fredi Pali obnaša dužnost načelnika neprekidno od 2001., a novim izborima održanima 18. svibnja 2025., počinje mu sedmi mandat na čelu Općine Velika Pisanica.

Dosadašnja mandatna razdoblja:

- 2001. – 2005.
- 2005. – 2009.
- 2009. – 2013.
- 2013. – 2017.
- 2017. – 2021.
- 2021. – 2025.
- 2025. – 2029. (u tijeku)

Njegov višegodišnji mandat dokaz je povjerenja građana i predanog rada usmjerenog na razvoj infrastrukture, jačanje transparentnosti te demografskih i gospodarskih politika.

Ovlasti i odgovornosti

Kao načelnik, Fredi Pali ima sljedeće ovlasti i dužnosti:

- predstavlja i zastupa Općinu,
- odgovoran je za ustavnost i zakonitost rada upravnih tijela i donošenih akata,
- donosi odluke, zaključke, pravilnike i druge opće akte ovlaštenog sadržaja i
- dvaput godišnje podnosi izvješća o radu Općinskom vijeću, čime se osigurava transparentno i odgovorno upravljanje.

Pod njegovim vodstvom ostvareni su značajni projekti, a u novom mandatu planira se:

- Nastavak izgradnje nogostupa: upravo je započela izgradnja dodatnih 2000 m nogostupa kroz naselje, ukupna vrijednost projekta oko 170 000 €
- Kompletno opremanje školsko-sportske dvorane,
- Daljnja ulaganja u infrastrukturu, edukaciju, sport i demografiju

Proračunska transparentnost

Transparentnost se mjeri na temelju dostupnosti pet ključnih dokumenata na službenim internetskim stranicama:

- Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna
- Polugodišnji izvještaj o izvršenju
- Izglasani proračun
- Prijedlog proračuna
- Proračunski vodič za građane

Općina Velika Pisanica redovito i pravovremeno objavljuje sve ove dokumente, čime omogućava građanima uvid u način upravljanja javnim sredstvima

Još od 2017. godine, Općina redovito ispunjava sve kriterije transparentnog proračunskog poslovanja. U rujnu 2021. godine osvojila je najvišu ocjenu već petu godinu zaredom, a isti rezultat ponovljen je i u najnovijem istraživanju objavljenom u srpnju 2023. godine. Time se Velika Pisanica svrstava među „odlikaše“ Bjelovarsko-bilogorske županije i Hrvatske u cjelini.

Ova priznanja nisu samo simbolična – ona predstavljaju dokaz otvorenog i odgovornog upravljanja javnim novcem. Građani imaju mogućnost praćenja svih važnih financijskih procesa, što doprinosi većem povjerenju u rad lokalne uprave te smanjuje prostor za netransparentno djelovanje.

3.2. Misija i vizija Općine Velika Pisanica

Temeljne vrijednosti

Transparentnost – Otvorenost prema građanima i dostupnost informacija o radu Općine

Odgovornost – Savjesno upravljanje javnim sredstvima i resursima

Suradnja – Aktivno uključivanje građana, udruga i gospodarstvenika u razvojne procese

Solidarnost i uključivost – Briga o svim društvenim skupinama, posebno o osjetljivima

Održivost – Razvoj u skladu s očuvanjem okoliša i resursa za buduće generacije

Ravnopravnost – Jednaka pažnja svim naseljima i dijelovima Općine

Inovativnost – Korištenje novih znanja i tehnologija za modernizaciju usluga

Misija Općine Velika Pisanica

Općina Velika Pisanica postoji kako bi učinkovito, transparentno i odgovorno upravljala razvojem lokalne zajednice u korist svih svojih stanovnika.

Cilj joj je osigurati ravnomjeran razvoj svih naselja, unapređenje komunalne i društvene infrastrukture, očuvanje prirodnih i kulturnih resursa te poticanje gospodarske aktivnosti, uz posebno uvažavanje potreba mladih, starijih i ranjivih skupina.

Vizija Općine Velika Pisanica

Općina Velika Pisanica razvija se kao moderna i održiva ruralna sredina koja osigurava kvalitetan život svim stanovnicima, potiče gospodarstvo temeljeno na poljoprivredi i poduzetništvu, čuva okoliš i kulturnu baštinu te stvara uvjete za ostanak mladih i razvoj zajednice.

3.2. Organizacijska shema Općine Velika Pisanica

Cilj organizacijske sheme je da svim zaposlenicima, suradnicima i vanjskim suradnicima olakša razumijevanje načina rada i strukture organizacije te da omogući učinkovitu koordinaciju i donošenje odluka.

Organizacijska shema prikazuje ustrojstvenu strukturu općinske vlasti, upravnog tijela i pratećih službi, te odnose među njima.

U Općini Velika Pisanica ova shema uključuje:

Općinsko vijeće Općine Velika Pisanica je najviše predstavničko tijelo lokalne samouprave koje se sastoji od vijećnika izabranih na neposrednim lokalnim izborima. Vijećnici predstavljaju interese svih građana Općine i djeluju u skladu sa zakonskim propisima i Statutom Općine. Općinsko vijeće predstavlja poveznicu između građana i izvršne vlasti te aktivno potiče sudjelovanje stanovnika u odlučivanju. Građani imaju pravo sudjelovati na sjednicama i utjecati na donošenje odluka koje oblikuju razvoj i funkcioniranje Općine. Rad vijeća temelji se na Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, kao i na Statutu Općine Velika Pisanica.

Općinski načelnik je najviši izvršni predstavnik jedinice lokalne samouprave – općine. Izabire se neposredno na lokalnim izborima i predstavlja izvršnu vlast u općini. Načelnik upravlja radom općinske uprave, provodi odluke Općinskog vijeća te predlaže razvojne planove i proračun. Odgovoran je za organizaciju i funkcioniranje komunalnih usluga, gospodarstva, javnih potreba te za provođenje zakona i propisa unutar svog područja. Također, načelnik surađuje s građanima, institucijama i drugim tijelima vlasti kako bi osigurao razvoj i kvalitetu života u općini.

Fredi Pali je načelnik Općine Velika Pisanica već više od dva desetljeća, što svjedoči o njegovoj predanosti i iskustvu u vođenju lokalne zajednice. Tijekom svog dugogodišnjeg mandata usmjerio je rad općinske uprave prema razvoju i unapređenju uvjeta života svih stanovnika. Među njegovim najvažnijim aktivnostima su infrastrukturni projekti, uključujući obnovu značajnih kulturnih objekata poput Reformirane crkve, koja se obnavlja uz potporu domaćih i međunarodnih partnera. Također je inicirao spajanje komunalnih poduzeća s obližnjom Općinom Veliki Grđevac kako bi se povećala učinkovitost i smanjili troškovi pružanja usluga.

Načelnik Pali aktivno podržava rad lokalnih udruga, osiguravajući financijsku pomoć za njihove kulturne, sportske i društvene aktivnosti. Općina pod njegovim vodstvom pruža i jednokratnu novčanu pomoć studentima, potičući obrazovanje mladih s područja općine.

U budućim planovima načelnik ističe važnost održivog razvoja, daljnju suradnju s lokalnim udrugama, razvoj poljoprivrede i malog poduzetništva, kao i projekte prekogranične suradnje i

ulaganja u energetska učinkovitost. Sve aktivnosti usmjerene su na održavanje financijske stabilnosti općine i kontinuirani razvoj životnog standarda njenih građana.

Jedinstveni upravni odjel je temeljna organizacijska jedinica u upravi jedinice lokalne samouprave, koja obavlja upravne i stručne poslove iz različitih područja lokalne samouprave. Njegova uloga je osigurati učinkovito i pravodobno pružanje usluga građanima, poduzetnicima i drugim korisnicima unutar općine ili grada. U Općini Velika Pisanica, Jedinstveni upravni odjel djeluje kao centralno tijelo općinske uprave koje obavlja širok spektar upravnih poslova. Odjel je organiziran u sektore ili službe koje se bave različitim područjima kao što su prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, društvene djelatnosti, upravljanje imovinom i financijama. Ovim organizacijskim pristupom omogućava se učinkovito upravljanje resursima te brza i kvalitetna usluga svim korisnicima na području općine. Zaposlenici Jedinstvenog upravnog odjela u Velikoj Pisanici surađuju s načelnikom i Općinskim vijećem kako bi proveli sve zakonske i strateške odluke, te sudjeluju u planiranju i realizaciji strateških dokumenata. Odjel je također glavno mjesto gdje građani mogu ostvariti svoja prava, podnijeti zahtjeve i dobiti potrebne informacije. Kroz transparentan i profesionalan rad, Jedinstveni upravni odjel značajno doprinosi stabilnom i održivom razvoju Općine Velika Pisanica.

4. ANALIZA STANJA

Opći podaci o općini

Bjelovarsko-bilogorska županija pripada II. skupini jedinica područne (regionalne) samouprave prema indeksu razvijenosti, što znači da se nalazi u donjoj polovini ispodprosječno razvijenih županija. Općina Velika Pisanica, prema indeksu razvijenosti koji donosi Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, svrstana je u I. skupinu jedinica lokalne samouprave.

Kao općina s najnižom razinom razvijenosti u okviru nacionalnog sustava, uživa status potpomognutog područja. To omogućuje pristup brojnim oblicima potpore, uključujući viši intenzitet sufinanciranja iz fondova EU i državnog proračuna, kao i sudjelovanje u ciljanima programima za smanjenje regionalnih razlika.

Ovaj status predstavlja priliku za ubrzani lokalni razvoj, jačanje gospodarskih aktivnosti te unaprjeđenje životnih uvjeta i usluga za građane.

Slika 2: Zgrada Općine Velika Pisanica

Izvor: Privatni album Općine Velika Pisanica

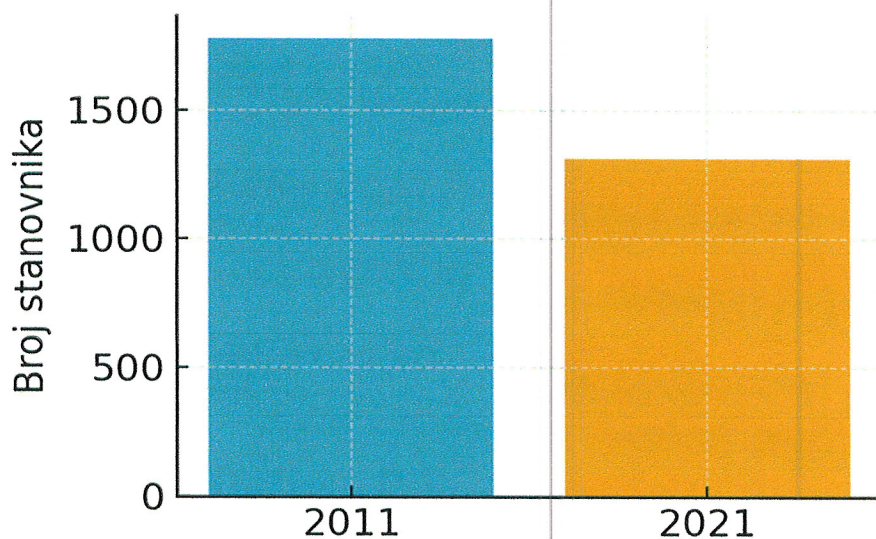
Općina Velika Pisanica smještena je u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji i obuhvaća naselja: Velika Pisanica, Ribnjačka, Nova Pisanica, Babinac, Bedenička, Polum, Čadavac i Bačkovica. Na području općine živi oko 1313 stanovnika, a prostor obuhvaća pretežno ruralno i poljoprivredno područje. Općina ima bogatu kulturnu i povijesnu baštinu, multietničku strukturu te blizinu većih središta poput Bjelovara i Garešnice, što omogućava dobru prometnu povezanost i potencijal za razvoj.

Općina Velika Pisanica ponosno nosi titulu općine u kojoj se nalazi jedno od najdužih sela u Hrvatskoj – naselje Velika Pisanica. Smješteno uz glavnu prometnicu, ovo linearno selo proteže se dužinom većom od 13 kilometara. Iako neformalna, ova zanimljivost predstavlja dio lokalnog identiteta i potencijal za razvoj prometne, komunalne i turističke infrastrukture uzduž naselja.

4.1. Demografske i društvene značajke

Općina Velika Pisanica suočava se s trendom demografskog pada, što je problem koji zahvaća i druge ruralne sredine u Hrvatskoj. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2021. godine, bilježi se pad broja stanovnika, naročito među mladim i radno sposobnim osobama. Prosječna starost stanovništva raste, a udio umirovljenika je sve veći. Ipak, kroz niz mjera poput pomoći studentima, rada s mladima, potpore roditeljima i udruga, općina nastoji očuvati društvenu koheziju i ublažiti negativne demografske trendove.

Graf 1: Pad broja stanovnika 2011.-2021.

Izvor: DZS, Obrada: JURA

Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2021. godine, Bjelovarsko-bilogorska županija ima ukupno 101.879 stanovnika, što predstavlja pad od oko 15 % u odnosu na 2011. godinu kada je imala 119.764 stanovnika. Županija se svrstava među hrvatske županije s najizraženijim demografskim padom, negativnim prirodnim prirastom te negativnom migracijskom bilancom. Od 2014. do 2021. godine prirodni pad iznosio je 6.035 stanovnika, dok se iseljavanjem izgubilo dodatnih 7.662 osoba.

Stopa nezaposlenosti u županiji krajem 2023. iznosila je približno 8,5 %, što je iznad državnog prosjeka. Gustoća naseljenosti je niska, otprilike 38 stanovnika po četvornom kilometru, s izraženom disperzijom ruralnog stanovništva.

U skladu s tim trendovima, Općina Velika Pisanica također bilježi značajan pad broja stanovnika. Prema popisu iz 2021., na području općine živi ukupno 1.313 stanovnika, dok ih je 2011. bilo 1.781 – što predstavlja pad od gotovo 26 % u deset godina. U samom naselju Velika Pisanica živi 830 stanovnika.

Prirodno kretanje stanovništva u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji i općini Velika Pisanica u 2024. godini pokazuje trend smanjenja broja stanovnika, što je karakteristično za mnoge ruralne sredine u Hrvatskoj.

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, broj živorođenih u 2024. godini iznosio je 907, dok je broj mrtvorodenih bio 2. Ukupan broj umrlih stanovnika županije dosegao je 1.549, što je dovelo do prirodnog prirasta od -642 osobe. Vitalni indeks, koji prikazuje omjer živorođenih na 100 umrlih, iznosio je 58,6, što ukazuje na negativnu demografsku dinamiku i smanjenje broja stanovnika.

Sličan trend zabilježen je i u općini Velika Pisanica, gdje je broj živorođenih u 2024. godini bio 10, dok mrtvorodenih nije bilo. Ukupan broj umrlih u ovoj općini iznosio je 23, što je rezultiralo prirodnim prirastom od -13. Vitalni indeks u Velikoj Pisanici iznosio je 43,5, što je niže od županijskog prosjeka i također upućuje na negativan demografski trend u toj općini.

Ovi podaci odražavaju izazove s kojima se suočavaju ruralne sredine, posebno u kontekstu depopulacije i starenja stanovništva, koji mogu imati dugoročne socioekonomske posljedice za lokalne zajednice.

Broj kućanstava na području općine smanjen je s 611 u 2011. na 497 u 2021., uz prosječno 2,64 člana po kućanstvu, što dodatno ukazuje na starenje populacije i depopulaciju mladih obitelji. Struktura stanovništva pokazuje izraženu dobnu neravnotežu, s rastućim udjelom starijih osoba. Općina Velika Pisanica ističe se multietničkom strukturom, u kojoj djeluju registrirani savjeti nacionalnih manjina, što doprinosi raznolikosti i kulturnom životu zajednice.

Unatoč demografskim izazovima, Općina ulaže napore u zadržavanje mladih kroz mjere socijalne i obrazovne podrške (stipendije, sufinanciranje prijevoza, podrška mladim obiteljima), kao i poticanje aktivnog sudjelovanja u životu zajednice. Strategije za očuvanje stanovništva uključuju i razvoj lokalne infrastrukture, poduzetništva i kvalitete života.

4.2. Gospodarstvo i infrastruktura

Gospodarstvo

Gospodarska struktura Općine temelji se pretežno na poljoprivredi, posebno ratarstvu i stočarstvu. Malih i srednjih poduzeća je malo, a obrtništvo je ograničeno. Prema podacima iz analize financijskih rezultata poslovanja poduzetnika u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji za 2024. godinu, na području Općine Velika Pisanica poslovalo je ukupno 17 poduzetnika. Oni su zapošljavali 44 radnika te ostvarili ukupne prihode u visini od 2,78 milijuna eura. Dobit nakon oporezivanja iznosila je 48 tisuća eura, dok je iskazani gubitak bio 52 tisuće eura, što znači da je ukupni konsolidirani financijski rezultat poduzetnika s područja općine u 2024. godini bio neto gubitak od 5 tisuća eura.

Ovi pokazatelji ukazuju na skromne gospodarske kapacitete općine, obilježene malim brojem poduzetnika, niskom razinom zaposlenosti u privatnom sektoru te ograničenim prihodima. Iako dio poduzetnika posluje pozitivno, ukupni rezultati ukazuju na ranjivost i nestabilnost lokalnog gospodarstva.

Znatni potencijali postoje u razvoju obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG-ova), preradi hrane i ruralnom turizmu. Dio stanovništva zaposlen je u okolnim gradovima. U posljednjim godinama Općina potiče samozapošljavanje i poduzetničke inicijative, osobito kroz informiranje i podršku pri prijavi na EU fondove i nacionalne mjere.

Gospodarstvo Općine Velika Pisanica temelji se prvenstveno na tradicionalnim djelatnostima koje odražavaju ruralni karakter ovog područja. Poljoprivreda je i dalje dominantna gospodarska grana, s naglaskom na stočarstvo i ekološku proizvodnju. Lokalni poljoprivredni proizvođači i OPG-ovi važan su segment gospodarstva, koji svojim radom doprinosi očuvanju tradicije, razvoju ruralnog prostora i održivom korištenju prirodnih resursa.

Osim poljoprivrede, u općini djeluju i različiti obrti i poduzetničke djelatnosti koje pružaju dodatne mogućnosti za zapošljavanje i razvoj lokalnog gospodarstva. Općina aktivno potiče razvoj poduzetništva kroz različite potpore, programe zapošljavanja te infrastrukturna ulaganja usmjerena na poboljšanje uvjeta poslovanja.

Posebna pažnja usmjerena je na razvoj infrastrukture koja omogućava daljnji gospodarski rast i unaprjeđenje kvalitete života građana. Ulaganja u prometnu infrastrukturu, sportske i turističke objekte doprinose diversifikaciji gospodarstva i stvaranju povoljnijeg okruženja za nove investicije.

Poljoprivreda je temeljna gospodarska djelatnost u Općini Velika Pisanica, broji oko 1313 stanovnika i prostire se na površini od 83,67 km². Poljoprivredna proizvodnja u ovom području obuhvaća širok spektar kultura, uključujući žitarice poput pšenice, kukuruza i ječma, te povrće poput krumpira, mrkve, tikvica i rajčice. Također je značajan uzgoj voća, osobito bobičastog voća kao što su maline i aronija, te šljive i orasi. Stočni fond uglavnom se sastoji od goveda, svinja crne slavonske pasmine i kokoši. Posebno mjesto zauzima ekološka poljoprivreda, koju provode brojni obiteljski poljoprivredni proizvođači (OPG-ovi) na području općine, čime se potiče održivi razvoj i očuvanje okoliša. Općina Velika Pisanica aktivno podržava svoje poljoprivrednike kroz različite potpore, uključujući subvencije za osjemenjivanje, certificiranje ekološke proizvodnje te poticaje za zapošljavanje na OPG-ovima. Također, mlade obitelji koje kupuju svoju prvu nekretninu na području općine imaju pravo na subvenciju, čime se nastoji potaknuti njihovo ostanak i angažman u poljoprivredi. Poljoprivredno zemljište, u vlasništvu Republike Hrvatske, dostupno je za zakup i prodaju pod povoljnim uvjetima, što omogućuje lokalnim poljoprivrednicima lakši pristup zemljištu za obradu. Unatoč pozitivnim trendovima, poljoprivreda u Velikoj Pisanici suočava se s izazovima poput starenja stanovništva i smanjenja broja mladih poljoprivrednika, zbog čega općina kontinuirano radi na poticanju mladih kroz edukacije, potpore i infrastrukturna ulaganja. Cilj je održati i unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju kao osnovu lokalnog gospodarstva te osigurati održivi razvoj ruralnog područja i kvalitetu života stanovnika.

U kontekstu Plana razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije 2022.–2027., stanje gospodarstva u Velikoj Pisanici jasno pokazuje potrebu za dodatnim ulaganjima u jačanje konkurentnosti lokalnih poduzetnika, unapređenje poslovne infrastrukture te razvoj novih gospodarskih aktivnosti, osobito u sektorima poljoprivrede, prerađivačke industrije i turizma.

Komunalna i društvena infrastruktura

Općina Velika Pisanica kontinuirano ulaže u razvoj svoje infrastrukture s ciljem poboljšanja kvalitete života građana i stvaranja uvjeta za gospodarski razvoj. Među ključnim projektima kapitalnih ulaganja ističu se modernizacija prometne infrastrukture, izgradnja i uređenje javnih prostora te razvoj društvenih i sportskih objekata. U razdoblju do 2029. godine planira se završetak obnove i proširenja školsko-sportske dvorane, čime će se značajno unaprijediti sportski kapaciteti za mlade i rekreativce. Poseban fokus stavljen je na unapređenje komunalne infrastrukture, uključujući vodoopskrbu, odvodnju i modernizaciju sustava javne rasvjete, čime

se podižu standardi života i sigurnosti stanovnika. Ulaganja u digitalnu infrastrukturu također su prioritet, s ciljem povećanja dostupnosti širokopojasnog interneta na cijelom području općine, što je nužno za razvoj poduzetništva i edukacije.

Daljnja izgradnja prometnih i pješačkih staza kako bi se povećala sigurnost u prometu i potaknulo korištenje održivih oblika prijevoza. Sve navedeno doprinosi stvaranju održivog i modernog okruženja koje podržava demografski razvoj i gospodarski napredak Općine Velika Pisanica. U posljednjem razdoblju obnovljene su prometnice, modernizirana javna rasvjeta te provedeni projekti rekonstrukcije javnih i kulturnih objekata. Općina aktivno sudjeluje u projektima prekogranične suradnje i energetske obnove. Vodoopskrba je djelomično riješena, dok se ulaganja u odvodnju i digitalizaciju komunalnih sustava planiraju u narednom razdoblju.

U društvenom smislu, infrastrukturni kapaciteti uključuju školu, vrtić, društvene domove i sportske objekte, koji su redovito održavani. Općina sufinancira aktivnosti udruga, kulturno-sportske događaje i skrbi o ranjivim skupinama.

Komunalna infrastruktura u Općini Velika Pisanica predstavlja važan temelj za kvalitetan život stanovnika te podršku gospodarskom i društvenom razvoju. Općina kontinuirano ulaže u modernizaciju i proširenje komunalnih usluga s ciljem podizanja standarda i osiguravanja sigurnog i zdravog okruženja.

Poseban naglasak stavlja se na sustave vodoopskrbe i odvodnje. Na području općine već je realiziran veliki dio radova na proširenju vodoopskrbnog sustava, čime je omogućena dostupnost pitke vode većem broju kućanstava. U tijeku su i projekti povezani s izgradnjom i modernizacijom kanalizacijske mreže s ciljem zaštite okoliša i poboljšanja higijenskih uvjeta. Također, implementacija sustava oborinske odvodnje doprinosi smanjenju rizika od poplava i erozije zemljišta.

Javna rasvjeta je predmet kontinuiranog unaprjeđenja kroz uvođenje energetski učinkovitih LED svjetiljki, što osim bolje osvjetljenosti prometnica i javnih površina donosi i značajne uštede energije te doprinosi očuvanju okoliša.

U sklopu komunalne infrastrukture, Općina Velika Pisanica ulaže i u održavanje i izgradnju cesta, pješačkih staza te uređenje javnih zelenih površina i parkova, čime se poboljšava prometna povezanost i estetski izgled naselja. Posebno se vodi računa o pristupačnosti objekata i javnih prostora za sve skupine stanovništva.

Uz navedeno, važan dio komunalne infrastrukture predstavlja i sustav odvoza komunalnog otpada, koji se organizirano i redovito provodi u suradnji s ovlaštenim tvrtkama, s ciljem zaštite okoliša i održivog gospodarenja otpadom.

4.3. Obrazovanje, kultura i sport

Predškolsko obrazovanje (dječji vrtić)

Početak školske godine 2024./2025. u Općini Velika Pisanica otvoren je novi dječji vrtić koji može primiti dvije vrtićke skupine. Vrtić je smješten u moderniziranom prostoru, u obnovljenoj zgradi Općine, čime se omogućuje sigurno i kvalitetno okruženje za najmlađe stanovnike.

Početak rada vrtića obilježio je manjak stručnog kadra, prvenstveno odgojitelja, što je problem prepoznat i na nacionalnoj razini. Suradnjom s Općinom Veliki Grđevac i prenamjenom postojećih resursa, osiguran je kadar koji omogućuje redovito i kvalitetno odvijanje predškolskog programa.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Središnja ustanova osnovnoškolskog obrazovanja je Osnovna škola Velika Pisanica, koja obuhvaća i četiri područne škole: u Babincu, Bedeniku, Ribnjačkoj i Lasovcu. Ukupno školu pohađa oko 200 učenika raspoređenih u 20 razrednih odjeljenja. U školi je zaposleno približno 50 djelatnika, uključujući nastavnike, stručne suradnike i pomoćno osoblje.

Matična škola izgrađena je 1971. godine zahvaljujući doprinosu iseljenika Frenka Kerna, koji je osnovao i zakladu za nagrađivanje najboljih učenika ("Fond Frenk Kern"). Škola je prepoznata po svojoj otvorenosti prema izvannastavnim aktivnostima, a djeluju brojne sekcije poput dramske, likovne, glazbene, sportske te učeničke zadruge "Bilogora". Također su prisutni moderni oblici rada s djecom kroz aktivnosti poput robotike, medijske pismenosti i građanskog odgoja.

Nastava se u matičnoj školi već neko vrijeme odvija u jednoj smjeni zahvaljujući Općina Velika Pisanica koja je renovirala zgradu u svom vlasništvu te je namijenila u Međugeneracijski centar na način da jedan dio zgrade koriste učenici i učitelji za izvođenje nastave od 1-4 razreda, a drugi dio umirovljenici. Učenicima je osigurana besplatna prehrana (gablec), a učenici područnih škola imaju organiziran prijevoz. Izgrađena je nova školsko-sportska dvorana, uskoro se očekuje njezin potpuni dovršetak (tribine i parkiralište) što će dodatno podići razinu

kvalitete školskog obrazovanja i omogućiti provedbu sportskih i kulturnih programa. Povećanje kapaciteta omogućilo je pružanje predškolskog programa – obaveznog za djecu godinu dana prije polaska u školu – u trajanju od 150 do 250 nastavnih sati godišnje, prema Državnom pedagoškom standardu. Roditeljima je program dostupan u dječjem vrtiću, a vrtić radi fleksibilno od 6:00 do 16:00 sati, prilagođavajući se potrebama obitelji.

Obrazovni sustav u Općini Velika Pisanica karakterizira stalno unapređenje uvjeta, ulaganje u infrastrukturu i usmjerenost na potrebe djece i mladih. Otvaranjem novog dječjeg vrtića i kontinuiranim razvojem osnovne škole stvara se kvalitetna podloga za obrazovni, socijalni i demografski razvoj općine. Sustavno jačanje obrazovne infrastrukture i programskih sadržaja izravno doprinosi podizanju kvalitete života i stvaranju poticajnog okruženja za djecu i njihove obitelji.

Kultura

Općina Velika Pisanica u razdoblju 2025.–2029. godine nastavlja s jačanjem kulturnog života zajednice kroz strateške mjere usmjerene na očuvanje tradicije, poticanje kulturnog stvaralaštva i uključivanje građana svih dobnih skupina u kulturne aktivnosti.

Poseban naglasak stavlja se na financijsku podršku kulturnim udrugama. Putem javnih poziva Općina redovito osigurava sredstva za sufinanciranje kulturnih programa i projekata, čime se potiče razvoj lokalne kulturne scene. U 2025. godini za tu je svrhu osigurano 10.800 eura.

U suradnji s Osnovnom školom Velika Pisanica, udrugama i Zakladom „Hrvatska za djecu“, pokrenut je projekt „Slagalice kulture“, kojim se djeci i mladima omogućuju raznovrsne izvannastavne aktivnosti. Program obuhvaća tečajeve iz šivanja, keramike, lutkarstva, modernog plesa, književnosti i pjevanja, a godišnje uključuje više od 70 učenika. Time se jača kulturna pismenost mladih te osigurava kontinuirani razvoj kulturnih sadržaja u obrazovnim institucijama. Važnu ulogu u životu zajednice imaju i kulturne manifestacije koje Općina redovito organizira i sufinancira. U okviru obilježavanja Dana općine i drugih prigoda organiziraju se koncerti, izložbe, tradicionalne smotre i predstave koje okupljaju lokalne umjetnike, kulturno-umjetnička društva i građane. Takvi događaji doprinose očuvanju lokalne baštine, promociji umjetnosti i jačanju zajedništva.

Provedbom navedenih aktivnosti Općina Velika Pisanica nastavlja stvarati preduvjete za kulturni razvoj i aktivno uključivanje svih generacija u društveni život, čime doprinosi održivom razvoju zajednice i očuvanju kulturnog identiteta.

Sport

U razdoblju od 2025. do 2029. godine Općina Velika Pisanica planira nastaviti s ulaganjem u razvoj sporta kroz financiranje sportskih udruga, poticanje aktivnog života svih dobnih skupina te osiguravanje infrastrukturnih uvjeta za sportske i rekreativne aktivnosti. Posebna pažnja posvećena je potpori sportskim udrugama, koje Općina sufinancira putem javnih poziva. U 2025. godini za sportske projekte osigurano je 35.700 eura, čime se omogućuje održavanje natjecanja, nabava opreme i potpora radu trenera. Na taj se način potiče aktivno uključivanje građana u sport, posebno mladih.

Značajna uloga daje se i organizaciji sportskih manifestacija. Među njima se ističe Olimpijski festival dječjih vrtića, koji okuplja stotine djece iz cijele županije i promiče sportski duh od najranije dobi. Također, svake se godine održava memorijalni turnir „Branimir Šimić“, koji okuplja lokalne sportske ekipe i promiče zajedništvo kroz sport. Osim programskih aktivnosti, Općina ulaže i u unapređenje sportske infrastrukture. U suradnji s nadležnim institucijama provode se projekti uređenja nogostupa i pristupnih puteva, čime se osigurava sigurnost i pristupačnost sportskim sadržajima. Planira se i daljnji razvoj školskih i vanjskih sportskih prostora.

Provedbeni program u području sporta usmjeren je na stvaranje uvjeta za sustavan, inkluzivan i održiv razvoj sporta, s naglaskom na zdravlje, zajedništvo i aktivan način života.

Poseban naglasak stavljen je na poticanje obrazovanja putem jednokratnih pomoći studentima i sufinanciranja prijevoza učenika. Kulturni život čine aktivnosti mjesnih udruga, društava i manifestacija, uključujući i značajnu multikulturalnu baštinu. Općina redovito financijski i organizacijski podupire rad kulturno-umjetničkih društava i sportskih klubova.

4.4. Zdravstvena zaštita i socijalna skrb u Općini Velika Pisanica

Zdravstvena zaštita

Općina Velika Pisanica svojim stanovnicima osigurava dostupnost osnovnih zdravstvenih usluga kroz lokalni Dom zdravlja Velika Pisanica, smješten u središtu naselja.

U sklopu zdravstvene ustanove nalaze se:

- Ambulanta opće medicine
- Stomatološka ordinacija
- Depo lijekova

Ambulante su opremljene potrebnom opremom i zahvaljujući blizini na usluge zdravstva se oslanjaju i stanovnici okolnih naselja. Redoviti pregledi, stomatološki zahvati i izdavanje lijekova provode se lokalno, a za specijalističke preglede oboljeli se upućuju prema regionalnim centrima.

Socijalna skrb i potpore

Općina aktivno sudjeluje u provedbi županijskih i nacionalnih socijalnih programa, osiguravajući podršku za najugroženije stanovnike:

Sudjelovanje u projektu „Zaželi jednakost“, u partnerstvu sa Općinom Veliki Grđevac. Projekt je omogućio zapošljavanje 8 žena i skrb 48 korisnika s područja naše Općine

Aktivnosti kroz projekt Bilogorski puteljak svjetlosti 2, financiran iz Europskog socijalnog fonda (ESF+), u sklopu programa “Zaželi”. Projekt osigurava radna mjesta za osobe koje pružaju pomoć starijima i osobama s invaliditetom u općini (3 žene, 18 korisnika).

Na razini općine, javni pozivi osiguravaju:

- Jednokratnu novčanu pomoć studentima s područja općine (za tekuće troškove i prijevoz)
- Poticaje za novorođenčad, uključujući jednokratne pomoći i sufinanciranje vrtića

Podrška ranjivim skupinama

U cilju pomoći starijim i nemoćnim osobama, kao i onima s invaliditetom, općina kroz projekte "Zaželi" osigurava podršku u svakodnevnom životu i skrbi. Zaposlenici pružaju usluge u kući korisnika, što smanjuje potrebu za institucionalnom njegom.

Općina Velika Pisanica aktivno provodi mjere za jačanje zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te sudjeluje u regionalnim projektima koji doprinose socijalnoj uključenosti građana. Kako bi se osigurala dugoročna kvaliteta usluga, daljnji prioriteti uključuju:

- Održavanje i modernizaciju kapaciteta Doma zdravlja
- Aktivno uključivanje u programima EU i nacionalne razine za zapošljavanje žena i skrb
- Povećanje broja socijalnih usluga na kućnom pragu
- Razvoj lokalnih programa financijske i socijalne potpore za obitelji, starije osobe i osobe s invaliditetom

4.5. Turizam i manifestacije

Turizam u Općini Velika Pisanica predstavlja važan segment lokalnog razvoja, usmjeren na valorizaciju prirodnih ljepota, kulturne baštine i tradicije ruralnog područja. Općina svojim stanovnicima i posjetiteljima nudi miran i autentičan doživljaj kontinentalnog turizma, koji se temelji na održivim i ekološkim principima. Posebno se ističu mogućnosti razvoja cikloturizma, lovnog i ribolovnog turizma te agroturizma, što privlači sve veći broj turista željnih aktivnog odmora i povezivanja s prirodom.

U sklopu turističke ponude, Općina razvija i infrastrukturne projekte poput uređenja staza, vidikovaca i odmorišta, čime se poboljšava pristupačnost i sigurnost za posjetitelje. Jedan od značajnijih projekata je uređenje područja Kukavice, gdje se planira izgradnja objekata za smještaj i ugostiteljsku ponudu, sportskih sadržaja te razvoj rekreacijskih zona, što će dodatno unaprijediti turističku ponudu općine.

Manifestacije su također važan dio turističke aktivnosti u Velikoj Pisanici. Tradicionalni događaji poput seoskih fešta, kulturnih i folklornih priredbi, prezentacija lokalnih proizvoda i običaja, okupljaju mještane i posjetitelje te doprinose očuvanju i promoviranju lokalne tradicije.

Organizacija ovih manifestacija potiče društvenu aktivnost, jača zajedništvo i doprinosi lokalnoj ekonomiji kroz povećanje potrošnje u ugostiteljstvu i trgovini.

Općina Velika Pisanica aktivno surađuje s turističkim zajednicama, udrugama i lokalnim poduzetnicima kako bi se zajedničkim snagama razvijala i promovirala turistička ponuda te osigurala kvalitetna i održiva turistička iskustva. Dugoročni cilj je razvoj turizma koji će biti komplementaran poljoprivredi i drugim gospodarskim djelatnostima, s posebnim naglaskom na očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti općine.

4.6. Kulturna dobra, zaštita okoliša, civilna zaštita i DVD

Kulturna dobra

Općina Velika Pisanica bogata je kulturnim dobrima koja predstavljaju važan dio identiteta i povijesne baštine lokalne zajednice. Među najvažnijim kulturnim znamenitostima nalaze se sakralni objekti, tradicijski spomenici te objekti s povijesnim značajem koji svjedoče o dugoj i bogatoj povijesti područja.

Naselje Velika Pisanica jedno je od rijetkih u Republici Hrvatskoj koje ima tri Crkve: katoličku, pravoslavnu i reformiranu što predstavlja vrijedan arhitektonski i umjetnički spomenik. Trenutno je u obnovi Reformirana crkva čija se obnova financira iz hrvatske i mađarske vlade. Osim crkve, na području općine evidentirani su i drugi kulturni objekti i lokaliteti, uključujući tradicijske kuće i narodne običaje koji se njeguju kroz različite manifestacije i aktivnosti.

Općina ulaže u očuvanje i revitalizaciju kulturnih dobara, s ciljem zaštite i promicanja lokalne baštine. Kroz različite projekte, često u suradnji s nadležnim institucijama i udrugama, provode se aktivnosti restauracije, konzervacije i edukacije kako bi se očuvala autentičnost i povijesna vrijednost kulturnih spomenika.

Kultura u Velikoj Pisanici živo se održava i kroz rad lokalnih udruga koje njeguju tradiciju, folklor, glazbu i druge oblike kulturnog izražavanja. Organizacijom kulturnih događanja i radionica, Općina potiče aktivno sudjelovanje građana i jača zajednički identitet.

Zaštita okoliša

Općina Velika Pisanica pridaje veliki značaj očuvanju i zaštiti okoliša kao temelju održivog razvoja i kvalitete života svojih stanovnika. Prirodni resursi i zelene površine predstavljaju važan dio identiteta općine te se njima upravlja odgovorno i planski.

U cilju zaštite okoliša, Općina provodi niz mjera i projekata usmjerenih na smanjenje negativnih utjecaja gospodarskih djelatnosti i svakodnevnog života. Posebna pažnja posvećuje se gospodarenju otpadom kroz organizirani sustav prikupljanja i recikliranja komunalnog otpada, kao i edukaciju građana o važnosti selektivnog odvajanja i smanjenja količine otpada.

Zaštita voda također je prioritet, pa se sustavno prati kvaliteta površinskih i podzemnih voda te provode aktivnosti na zaštiti vodnih resursa od zagađenja. Ulaganja u modernizaciju vodovodne i kanalizacijske infrastrukture doprinose očuvanju čistoće okoliša i zdravlja stanovnika.

Općina potiče korištenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitost, promovirajući projekte uvođenja solarnih panela i ekoloških rješenja u javnim objektima i privatnim kućanstvima. Također se ulaže u pošumljavanje i očuvanje šumskih površina, kao i u zaštitu bioraznolikosti lokalnog područja.

Kroz suradnju s lokalnim udrugama, školama i građanima, Velika Pisanica kontinuirano podiže svijest o važnosti očuvanja okoliša i prirode, organizirajući edukativne radionice, akcije čišćenja i druge ekološke inicijative.

Civilna zaštita i VZO u Općini Velika Pisanica

Sustav civilne zaštite u Općini Velika Pisanica temelji se na preventivnom djelovanju i spremnosti za učinkovito reagiranje u slučaju prirodnih i drugih nepogoda. Ključnu ulogu u tom sustavu ima Vatrogasna zajednica Općine koju čine tri Dobrovoljna vatrogasna društva (DVD Velika Pisanica, Babinac, Ribnjačka) koje djeluje kao temeljna operativna snaga u zaštiti ljudi, imovine i okoliša. Članovi DVD-a redovito sudjeluju u osposobljavanjima i vježbama, a društvo raspolaže osnovnom vatrogasnom opremom te surađuje s nadležnim institucijama na lokalnoj i županijskoj razini. Jačanjem kapaciteta DVD-a i cjelokupnog sustava civilne zaštite doprinosi se većoj sigurnosti i otpornosti zajednice.

5. Opis razvojnih potreba i potencijala Općine Velika Pisanica

Općina Velika Pisanica, smještena u srcu Bjelovarsko-bilogorske županije, ima značajne potencijale za održivi razvoj zahvaljujući povoljnom geografskom položaju, prirodnim resursima i bogatoj kulturnoj baštini. Istovremeno, suočava se s nizom razvojnih potreba koje je nužno adresirati kako bi se osigurao kvalitetan život stanovnika i ostvario dugoročni gospodarski rast.

Među glavnim razvojnim potrebama ističu se demografski izazovi, poput iseljavanja mladih i starenja stanovništva, što zahtijeva sustavne mjere za poticanje ostanka i povratka mladih obitelji, uključujući poboljšanje uvjeta stanovanja, obrazovanja i zapošljavanja. Također, potrebno je dodatno unaprijediti infrastrukturnu povezanost unutar općine i s okolnim područjima, posebno kroz modernizaciju prometnica, javne rasvjete i digitalne infrastrukture.

U segmentu gospodarstva, ključni razvojni prioriteti odnose se na diversifikaciju i poticanje malog i srednjeg poduzetništva, razvoj poljoprivrede usmjerene prema ekološkoj proizvodnji te promicanje ruralnog i cikloturizma kao važnih grana lokalnog gospodarstva. Potencijali za razvoj turizma oslanjaju se na očuvanu prirodu, kulturnu baštinu i organizaciju manifestacija koje privlače posjetitelje i potiču lokalnu ekonomiju.

Razvoj društvenih usluga, posebice u području obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi, također je prioritet, s ciljem pružanja kvalitetnih usluga za sve dobne skupine i osnaživanja lokalne zajednice. Ulaganja u komunalnu i energetska infrastrukturu podržavaju ove ciljeve, omogućujući održivost i unapređenje životnih uvjeta.

Kroz aktivno korištenje dostupnih EU i nacionalnih fondova, Općina Velika Pisanica ima mogućnost realizacije projekata koji će odgovoriti na identificirane potrebe i iskoristiti postojeće potencijale. Prioriteti jedinice lokalne samouprave Velika Pisanica i obrazloženje za odabir.

6. Prioriteti JLS i obrazloženje za odabir

U okviru strateškog planiranja razvoja Općine Velika Pisanica, identificirani su ključni prioriteti djelovanja koji su usklađeni s dugoročnim ciljevima i potrebama lokalne zajednice. Ovi prioriteti usmjereni su na osiguravanje održivog gospodarskog rasta, poboljšanje kvalitete

života stanovnika i jačanje kapaciteta lokalne uprave za efikasno upravljanje Provedbenim programom.

Prioriteti djelovanja općine Velika Pisanica 2025.–2029.

1. Razvoj inovativnog i održivog gospodarstva

Općina Velika Pisanica, kao ruralno područje, ima potencijal za razvoj malih i srednjih poduzeća, posebice u poljoprivredi, prerađivačkoj industriji i turističkim djelatnostima. Poticanje inovacija, modernizacija poslovne infrastrukture i razvoj selektivnih oblika turizma mogu doprinijeti povećanju konkurentnosti i otvaranju novih radnih mjesta. Osim toga, ulaganja u edukaciju i usavršavanje lokalnih kadrova dodatno jačaju gospodarski potencijal.

2. Podizanje kvalitete života na području Općine

S obzirom na negativne demografske trendove i iseljavanje mladih, važna je implementacija mjera za zadržavanje i povratak mladih obitelji, kao što su ulaganja u stanogradnju, socijalne programe i razvoj sadržaja za mlade. Također, razvoj sportskih i kulturnih sadržaja, potpora civilnom društvu i socijalnoj skrbi doprinose boljoj kvaliteti života i većoj socijalnoj koheziji unutar zajednice.

3. Zelena i digitalna tranzicija

Općina treba ulagati u obnovljive izvore energije, energetska učinkovitost u javnim objektima i stanovanju, te održivo gospodarenje otpadom kako bi se smanjio negativan utjecaj na okoliš. Također, razvoj digitalne infrastrukture i digitalizacija usluga povećavaju dostupnost i kvalitetu javnih usluga, potiču poslovne prilike i unapređuju svakodnevni život stanovnika.

4. Kvalitetno upravljanje Općinom

Efikasno i transparentno upravljanje lokalnom zajednicom ključno je za provedbu razvojnih programa. Jačanje suradnje s županijskim tijelima i drugim općinama omogućava bolje iskorištavanje resursa i koordinaciju projekata od strateškog značaja. Osim toga, fokus na

izgradnju ljudskih kapaciteta u lokalnoj upravi i priprema za krizne situacije doprinosi otpornosti i održivom razvoju Općine.

Općina Velika Pisanica prepoznaje važnost usklađivanja lokalnog razvoja s ciljevima održivog razvoja iz UN-ove Agende 2030. Kroz strateške mjere i projekte, Općina aktivno doprinosi ostvarenju ciljeva kao što su održiva infrastruktura, obrazovanje, zaštita okoliša i demografska revitalizacija. Poseban naglasak stavlja se na poticanje zelene tranzicije kroz ulaganja u energetske učinkovitost, upravljanje otpadom i očuvanje prirodnih resursa, kao i na digitalnu transformaciju javnih usluga i unaprjeđenje digitalnih kompetencija građana. Na taj način, Velika Pisanica gradi inkluzivnu, otpornu i održivu zajednicu budućnosti.

7. Popis mjera s opisom, ključnim aktivnostima i pokazateljima rezultata

Plan provedbe mjera unutar Provedbenog programa jedinice lokalne samouprave, Općine Velika Pisanica, predstavlja ključni operativni dio dokumenta kojim se detaljno utvrđuju način, vremenski okvir i nositelji provedbe pojedinih mjera i aktivnosti za programsko razdoblje 2025.–2029.

Plan provedbe mjera osigurava provedivost Provedbenog programa, omogućuje praćenje napretka i evaluaciju rezultata, pomaže u odgovornom upravljanju sredstvima i resursima i služi kao osnova za izradu godišnjih planova i proračuna.

Tijekom mandatnog razdoblja na području Općine Velika Pisanica provodit će se 15 mjera i 9 ciljeva koji su u skladu sa Plana razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije 2022.-2027.:

1. Razvoj povoljnog poslovnog okruženja

1.1. Razvoj poslovne infrastrukture

Svrha: Poticati razvoj poduzetništva i povećati gospodarski rast kroz modernizaciju i povećanje infrastrukturnih kapaciteta

Ključne aktivnosti:

- Poticanje razvoja povrtlarstva, voćarstva, plasteničke i ekološke proizvodnje

Pokazatelji rezultata: Broj dodijeljenih potpora (Početna vrijednost: 3 Ciljana vrijednost: 6),

- Stimuliranje poduzetništva u srednje i visoko-tehnološkim sektorima

Pokazatelji rezultata: Broj dodijeljenih potpora (Početna vrijednost: 2 Ciljana vrijednost: 5)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

2. Poboljšanje konkurentnosti gospodarstva

2.1. Razvoj turističke infrastrukture i selektivnih oblika turizma

Svrha: Unaprijediti turističku ponudu kroz razvoj atraktivnih, održivih i selektivnih oblika turizma, povećati broj posjetitelja i doprinijeti razvoju lokalnih gospodarstava

Ključne aktivnosti:

- Povezivanje turizma s kulturom razvojem cjelogodišnje kulturno-turističke ponude,
Pokazatelji rezultata: Broj turističkih događaja (Početna vrijednost: 1 Ciljana vrijednost: 2)

- Razvijanje sportskog turizma

Pokazatelji rezultata: Broj staza (Početna vrijednost: 1 Ciljana vrijednost: 2)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

2.2. Razvoj inovativnog i izvozno orijentiranog gospodarstva

Svrha: Unaprijediti turističku ponudu kroz razvoj atraktivnih, održivih i selektivnih oblika turizma, povećati broj posjetitelja i doprinijeti razvoju lokalnih gospodarstava

Ključne aktivnosti:

- Poticanje kulturne inovativnosti

Pokazatelji rezultata: Broj ulaganja (Početna vrijednost: 6 Ciljana vrijednost: 6)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

3. Demografski razvoj Županije

3.1. Osnajivanje ulaganja u stanogradnju, infrastrukturu, programe za mlade s ciljem zadržavanja mladih;

Svrha: Stvoriti uvjete za zadržavanje mladih obitelji kroz ulaganja u stanogradnju i razvoj infrastrukture, što doprinosi demografskoj stabilnosti i sprječavanju depopulacije

Ključne aktivnosti:

- Osiguravanje stambenog fonda radi zbrinjavanja i zadržavanja obitelji

Pokazatelji rezultata: Broj dodijeljenih potpora (Početna vrijednost: 5 Ciljana vrijednost: 6)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

3.2. Smanjenje negativnih demografskih trendova putem različitih potpora

Svrha: Podržati demografsku obnovu kroz socijalne i druge poticaje za povećanje nataliteta i općenito poboljšati demografske pokazatelje

Ključne aktivnosti:

- Jednokratni obiteljski dodaci u svrhu smanjivanja jednokratnih troškova obitelji s djecom

Pokazatelji rezultata: Broj rođene djece (Početna vrijednost: 2 Ciljana vrijednost: 7)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

4. Podizanje razine obrazovanja u funkciji gospodarskog razvoja u Županiji

4.1. Ulaganje u obrazovnu strukturu i opremanje obrazovnih institucija

Svrha: Unaprijediti kvalitetu obrazovanja kroz ulaganja u infrastrukturu i opremu obrazovnih institucija

Ključne aktivnosti:

- Subvencioniranje prijevoza, prehrane, udžbenika i radnih bilježnica učenicima i studentima

Pokazatelji rezultata: Broja učenika i studenata (Početna vrijednost: 106 Ciljana vrijednost: 120)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

5. Snažnija ulaganja u razvoj kulture, sporta i organizacija civilnog društva (OCD)

5.1. Daljnji razvoj i ulaganja u sportsku infrastrukturu te promociju sporta i zdravih životnih navika svih generacija

Svrha: Povećati dostupnost i kvalitetu sportskih sadržaja kako bi se potaknuo zdrav način života i socijalna kohezija među svim dobnim skupinama

Ključne aktivnosti: Poboljšanje postojeće i izgradnja nove kvalitetne sportske infrastrukture, promocija i poticanje većeg uključivanja djece, mladih i starijih, kao i osoba s invaliditetom i otežanim kretanjem u sportske aktivnosti

Pokazatelji rezultata: Broj udruga-sport (Početna vrijednost: 4 Ciljana vrijednost: 5)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

5.2. Razvoj segmenta kulture i održivo korištenje kulturne baštine u svrhu promicanja kvalitete življenja i daljnjeg razvoja

Svrha: Očuvati kulturnu baštinu kao temelj identiteta županije, razvijati kulturne djelatnosti i povećati kvalitetu života stanovnika kroz kulturne aktivnosti

Ključne aktivnosti: Tretiranje kulture, njenih resursa i potencijala kao razvojnih čimbenika

Pokazatelji rezultata: Broj udruga-kultura (Početna vrijednost: 2 Ciljana vrijednost: 2)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

5.3. Jačanje ulaganja te podizanje razine svijesti o značaju OCD i društvenog poduzetništva

Svrha: Podržati razvoj civilnog društva kao važnog čimbenika društvene kohezije i inovacija u lokalnoj zajednici

Ključne aktivnosti: Osiguravanje zadovoljavajućeg radnog prostora i odgovarajuće opreme organizacija civilnog društva

Pokazatelji rezultata: Broj udruga-građana (Početna vrijednost: 2 Ciljana vrijednost: 2)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

6. Razvoj okolišne infrastrukture

6.1. Uređenje sustava gospodarenja otpadom

Svrha: Osigurati održivo gospodarenje otpadom prema EU standardima radi zaštite okoliša i zdravlja stanovništva

Ključne aktivnosti:

- Sanacija aktivnih divljih odlagališta

Pokazatelji rezultata: (Početna vrijednost: 0 Ciljana vrijednost: 0),

- Dodatno razvijanje sustava odvojenog prikupljanja otpada

Pokazatelji rezultata: (Početna vrijednost: 503 Ciljana vrijednost: 515)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

7. Jačanje integriranog prometa

7.1. Poboljšanje prometne infrastrukture (cestovna, željeznička, zračna, biciklistička, javni prijevoz)

Svrha: Povećati prometnu povezanost unutar županije i prema vanjskim regijama, unaprijediti mobilnost stanovnika i potaknuti gospodarski razvoj

Ključne aktivnosti:

- Izgradnja i obnova cestovne infrastrukture

Pokazatelji rezultata: m2 izgrađene ceste (Početna vrijednost: 2430 m2 Ciljana vrijednost: 2000 m2)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

8. Očuvanje prirodne baštine

8.1. Porast ulaganja u očuvanje i održivo korištenje prirodnih resursa

Svrha: Očuvati prirodne vrijednosti županije i poticati održivi razvoj kroz racionalno korištenje i zaštitu okoliša

Ključne aktivnosti:

- Ulaganje u posjetiteljsku infrastrukturu
Pokazatelji rezultata: Broj obnovljenih domova(Početna vrijednost: 1 Ciljana vrijednost: 1),
- Ulaganje u zaštitu okoliša
Pokazatelji rezultata: Broj obnovljenih spomen obilježja (Početna vrijednost: 2 Ciljana vrijednost: 1)
- Održavanje javnih površina
Pokazatelji rezultata: m2 održanih javnih površina i groblja (Početna vrijednost: 1000 m2 Ciljana vrijednost: 1000 m2)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

8.2. Osnaživanje integriranog pristupa i participativnog upravljanja prirodnim resursima

Svrha: Dodatno jačati participaciju i transparentnost u upravljanju prirodnim resursima radi povećanja učinkovitosti i održivosti

Ključne aktivnosti:

- Ulaganje u posjetiteljsku infrastrukturu
Pokazatelji rezultata: Broj ulaganja(Početna vrijednost: 2 Ciljana vrijednost: 0)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

9. Jačanje sustava prostornog planiranja i zaštite na području Županije

9.1. Osnaživanje djelotvornog i učinkovitog upravljanja s naglaskom na razvoju najmanje razvijenih ruralnih područja te kvalitetnom upravljanju imovinom

Svrha: Povećati kapacitete upravljanja i usmjeriti razvoj najmanje razvijenih područja kroz učinkovito korištenje imovine i resursa

Ključne aktivnosti:

- Planiranje i provedba održivog korištenja prostora, praćenje stvarnog korištenja i planirane namjene zemljišta

Pokazatelji rezultata: Završena izmjena i dopuna Prostornog plana (Početna vrijednost: 1
Ciljana vrijednost: 0)

Rok provedbe mjere: Svibanj 2029.

8. Okvir provedbe, praćenje i izvještavanje

Okvir provedbe

Provedbeni program Općine Velika Pisanica izrađuje se za mandatno razdoblje 2025.–2029., a njegova provedba temelji se na:

- Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17 i 151/22),
- Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja (NN 89/18),
- Statutu Općine Velika Pisanica i
- važećim višegodišnjim i godišnjim proračunima.

Uspješna provedba programa oslanja se na usku povezanost planiranih ciljeva s financijskim resursima.

Program se može revidirati u slučaju promjene prioriteta, zakonskih okvira ili značajnijih promjena u fiskalnom, gospodarskom ili društvenom okruženju.

Praćenje provedbe

Praćenje provedbe predstavlja kontinuiran proces kojim se osigurava da se aktivnosti definirane provedbenim programom provode u skladu s planom, rokovima i predviđenim resursima. Cilj praćenja je pravovremeno prepoznavanje eventualnih odstupanja, poteškoća ili potreba za prilagodbama, kako bi se osigurala učinkovitost i postizanje planiranih ciljeva.

Praćenje provedbe provodi se sustavno i redovito, kroz mehanizme praćenja koje uspostavlja načelnik u suradnji s Jedinimstvenim upravnim odjelom i Javnom ustanovom Razvojnoum agencijom Bjelovarsko-bilogorske županije.

Izvještavanje

Načelnik Općine Velika Pisanica jednom godišnje podnosi izvješće o provedbi programa, u skladu s propisima i načelima transparentnog upravljanja.

Izvješća se objavljuju i na službenoj mrežnoj stranici Općine, čime se građanima omogućuje uvid u tijek realizacije programa i jača se načelo javnosti i odgovornosti.

Popis slika

Slika 1: Grb Općine Velika Pisanica

Slika 2: Zgrada Općine Velika Pisanica

Popis grafova

Graf 1: Pad broja stanovnika 2011.–2021.

LITERATURA

1. Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, Narodne novine, broj 123/17
2. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Narodne novine, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19
3. Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za JLP(R)S, Narodne novine, broj 89/2018
4. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, Vlada RH, 2021.
5. Statut Općine Velika Pisanica, „Službeni glasnik Općine Velika Pisanica“, važeće izdanje
6. Odluka o produljenju važenja Strateškog razvojnog programa Općine Velika Pisanica 2015.–2020., Općinsko vijeće, 2020.
7. Institut za javne financije – Istraživanja o proračunskoj transparentnosti jedinica lokalne samouprave, 2020., 2021.
8. Društveno-gospodarski pokazatelji za BBŽ, Razvojna agencija Bjelovarsko-bilogorske županije
9. Popis stanovništva Republike Hrvatske 2021., Državni zavod za statistiku
10. Program rada i izvješća o radu Općinskog načelnika Općine Velika Pisanica, razdoblje 2021.–2024.
11. Provedbeni program Općine Velika Pisanica 2021.-2024.

Službene internetske stranice:

<https://velika-pisanica.hr/>

www.strategija.hr

www.hzso.hr

www.dzs.hr

<https://hrvatska2030.hr/>

<https://bbz.hr/>

<https://bbz.hr/zupanijska-uprava/plan-razvoja-bjelovarsko-bilogorske-%C5%BEupanije-2022-2027-2>